

GERÇİ OL ŞEH NÂZ EDERSE GÖNLÜMÜZ MAHZÜN OLUR

Şehnâz Beste (1926)

-8'30"

Ağır Hâvî ($\frac{4}{2} \times 2 + \frac{6}{2} \times 2 + \frac{4}{2} \times 1$)

Manisa Müftüsü ÂLİM Efendi

1. Ger çi ol ke +Düm tek -ta ke Düm +tek şeh

2. Şev ki miz bâ bâ

3. nâz e -Te ke +Te se Düm

lâ o lur hem

5. -Te ke -Te ke +Düm tek -Te ke Düm +tek mah

gön lü müz mah

ken di de mem

7. +Düm zû +Düm n o +Te ke lur -Te ke

nû n o lur

9. +Düm naz lı yâ -Te ke +Düm ge Düm +tek -Te ke sev di

rim le fen dım

11. +Düm -tek Te ke +Düm +ta -tek +Te ke -Te ke

gım ey dıl şı kâ rım

13. -Düm tek +tek -Düm tek +tek -Düm tek +tek

ya la ya lel ya lel ya le

15. +Düm tek +Düm -Düm +ta -hek +Te ke -Te ke

le le lel li be li yâ r-i men

17. +Düm -Te ke +Düm tek -te ke Düm +tek

19. 3. Et sem hâ vı vı

+Düm -Te ke +Te ke +Düm

bez mi ni nâ

21 -Te ke +Te ke +Düm tek -Te ke Düm -tek

23 +Düm +Düm +Te ke -Te ke

25 her şe yi

27 naz lı yâ rim ge le fen dim sev di

+Düm -tek Te ke +Düm

gim ey

USÛL İKÂNINA İLİŞKİN SİMGELER

Başlangıç büyük harf (Düm,Te): Sağ el
Başlangıç küçük harf (ke,tek): Sol el
İtalik: İki el birlikte kalkar (ta) ve iner (hek)
+ : Kuvvetli vuruş
- : Yarı-kuvvetli vuruş
: Zayıf vuruş

Gerçi ol şeh nâz ederse gönlümüz mahzûn olur

Etse hâvî bezmini nây ü mey ile her şeyi
Şevkimiz bâlâ olur hem kendi de memnun olur

Âlim Efendi?

Şeh: Sultan, hükümdâr
Hâvî: İçermekte
Bezm: Toplantı, dâvet
Mey: İçki, şarap
Şevk: İstek, heyecan
Bâlâ: Yüksek

NOT: Besteci el yazmasında güfthenin 2. ve 4.dizelerini vermemiştir. Öğrenci ya da yakınlarının sonradan 4. dizeyi ekledikleri anlaşıyor.

Yapıt, 3. mertebeden 64 vuruşlu devâsa bir ritm çatısı üzerinde yükselmektedir. Âlim Efendinin çok sağlam bir müzik eğitimi almış olduğu açıkça görülüyor. Böylesine uzun ve çapraşık bir ritm kalıbını değil özgün bir müzik yapıtında başarıyla kullanmak, bellekte tutmak bile (kendimden biliyorum) her babayığitin harcı değildir. Âlim Efendi müzik konusundaki üst düzey bilgileri nerede ve kimden almış olab ilir? Üstadın Manisa düzeyini (küçümsemiyorum) çok aşan bir mayası var. Manisa Müftüsü iken Millî Mücadelenin Manisa çevresindeki hukuki ve siyasal örgütlenmesini üstlenen (İstaklâl Madalyası sahibidir) ve Yunanlılar tarafıkdan idâma mahkûm edilen Âlim Efendinin yaklaşık 46 yaşında Balıkesir'den İstanbul'a kaçmak zorunda kaldığı biliniyor. Bu geç sayılabilecek yaştan sonra oradaki üstadlardan yararlanmış olabilir mi? Bu sorunun yanıtı belki bir sonraki paragrafta gizli.

Bu beste ile Hicaz Kâr-ı Nâtk'ın birer başyapıt olduğunu düşünüyorum. Bu yargıya varırken yalnızca Âlim Efendinin müziğe olan teknik hâkimiyetini göz önünde bulundurmuyorum. Onun ezgilerinde insanın içini burkan, insanı hülyâ ve özlemlere salan bir şeyler var. Ben bunu "ilham" diye adlandırıyorum. "Dehâ" dediğimiz şey de bu noktada ortaya çıkıyor. İşin bir başka yönü daha var: Âlim Efendi bu yüksek dokudaki yapıtlarını ne amaçla yarattı; onları kime sundu? Herhâlde ilhâmı aldığı kaynağa, gönlünün yücelerdeki Sultânına! Sağlığında yapıtlarının Manisa sınırlarını aşmadığı kesin gibidir. Aşması için de ne sağlığında Üstadın kendisi nin ne de yakın zamanlara dek onun öğrenci ve yakınlarının fazla bir çaba harcamış olduklarını sanmıyorum. Bilinen ancak Ştane din-dışı yapıtı var: Hicaz Kâr-ı Nâtk, Şehnâz Beste, Besterigâr Beste, Bestenigâr Nakış Ağır Semâî. Gecikme ile de olsa onların gün ışığına çıkmalarına vesile olan dostlara teşekkür borçluyuz.